

Polak & Schwarz

Voorheen te Zaandam gevestigd essence- en smaakstoffenbedrijf; verplaatst naar Hilversum en aldaar onder de naam I.F.F. deel uitmakend van een internationaal concern.

Het bedrijf kwam voort uit nevenwerkzaamheden van Leopold Schwarz, zoon van een hotelhouder te Zutphen. Hij werkte in het hotel van zijn ouders, maar trad in de jaren '80 van de 19e eeuw ook op als agent van een essencefabriek, die voornamelijk aan bakkerijen leverde. In 1889 zette hij een eigen bedrijfje op waarin hij smaakstoffen ging produceren. Daar zijn onderneming snel groeide betrok hij zijn zwager Polak bij zijn activiteiten, met het oog op de noodzakelijke financiering. Zo ontstond de naam Polak & Schwarz. De groei zette zodanig door dat naar een groter pand moest worden gezocht. In 1896 werd daarom een fabriek te Zaandam aangekocht, waarbij de zetel naar de Zaanstreek werd verplaatst. Er was al vroeg sprake van export. Ondanks de Eerste Wereldoorlog en de crisis van de vroege jaren '20 breidden de activiteiten van de in 1904 tot naamloze vennootschap omgezette onderneming zich gestadig uit: in 1923 telde het Zaandamse bedrijf 165 werknemers en het had toen reeds een belangrijke plaats op de wereldmarkt verworven. De leiding berustte mede bij de in Duitsland opgegroeide en tijdens de Eerste Wereldoorlog naar Zwitserland uitgeweken neef van de oprichter, Adolph Schwarz. De crisis van de jaren '30 veroorzaakte echter een teruggang, waardoor tot inkrimping van het personeel moest worden besloten. Aan het einde van deze crisis trokken verkoop en productie en daardoor ook het aantal werknemers weer aan.

Chemisch was intussen steeds meer bereikt. Naast smaakstoffen voor voedingsmiddelen werden ook geurstoffen voor de zeep-, parfumerie- en cosmetische industrie bereid. Ook de farmaceutische industrie behoorde tot de afnemers. Het samenstellen van steeds nieuwe variaties der geur- en smaakcomponenten leidde tot een zeer uitgebreid sortiment en groeide door de subtiele, subjectief ervaren, verschillen uit tot een door het bedrijf bijzonder succesvol beheerste receptuur-kunst. Toen in de Tweede Wereldoorlog de im- en export-mogelijkheden wegvielen kon de familie-onderneming zich staande houden met het fabriceren van surrogaten, zoals het door Honig te Koog aan de Zaan in de handel gebrachte Santé, een theesurrogaat. Daardoor bleef ook in deze moeilijke jaren de werkgelegenheid binnen het bedrijf in stand.

Na de oorlog verliepen de zaken zo voorspoedig, dat de productieruimte moest worden uitgebreid. Daartoe waren in Zaandam na enige tijd geen mogelijkheden meer, omdat Polak & Schwarz geen toestemming kreeg tot verdere uitbreiding van het pand aan de latere Provincialeweg. In Hilversum, waar het bedrijf al sinds 1920 een productievestiging had, bestond deze mogelijkheid wel. Aan het eind van de jaren '60 is daarom het gehele bedrijf, met laboratorium en kantoor, naar Hilversum verplaatst. (Het kantoor- en laboratoriumgebouw was daarna lange tijd als politiebureau in gebruik). Een zeer belangrijke organisatorische wijziging had vrijwel gelijktijdig met de bedrijfsverplaatsing plaats: Polak & Schwarz NV fuseerde met Van Ameringen en Haebler, gevestigd in de Verenigde Staten. Op basis van 50/50 werd een nieuw bedrijf gesticht met de naam International Flavours en Fragrances, I.F.F. Dit bedrijf, met als hoofdzetel New York, was van meet af aan de concurrentie voor; het groeide uit tot een wereldwijde organisatie met 21 fabrieken, verspreid over alle continenten. De 4.000 personeelsleden zorgden in 1987 voor een omzet van \$ 750.000.000.

Inf. A. Schwarz †

From:

<https://www.zaanwiki.nl/encyclopedie/> - **ZaanWiki**

Permanent link:

<https://www.zaanwiki.nl/encyclopedie/doku.php?id=polak&rev=1472396159>

Last update: **2020/09/06 17:36**